

สรุปรวรรณคดี ม.ปลาย

มงคลสูตรคำฉันท์

คัมภีร์อัปเวลชีวิต ๓๘ ประการ ฉบับอ่านง่าย เข้าใจเป๊ะ!



มงคล คืออะไรกันแน่?

ความเชื่อ (The Myth)



ความเชื่อ: สิ่งของขลัง เวทมนตร์
หรือเครื่องรางที่ดลบันดาลโชคลาภ

ความจริง (The Truth)



หลักพุทธศาสนา: เหตุที่นำมาซึ่งความเจริญ
หรือการกระทำของเราเอง! (มีทั้งหมด ๓๘ ประการ)

ตำนาน ๑๒ ปีแห่งความวุ่นวาย! (จุดเริ่มต้นมงคลสูตร)



พระพุทธรเจ้าทรงเทศนาตอบคำถาม ณ **เขตวันวิหาร** เมืองสาวัตถี
และ**พระอานนท์**เป็นผู้นำมาเล่าต่อให้พวกเราฟัง!

ใครเป็นผู้แต่งเรื่องนี้?

เราแปลจาก
ภาษาบาลีเป็นไทยเอง
เพื่อให้คนไทยเข้าใจ
และนำไปใช้ได้ง่ายๆ



ผู้แต่ง:

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (ร.๖)
ทรงพระราชนิพนธ์เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๖

รูปแบบ:

ใช้คำประพันธ์ ๒ ชนิดคือ
กาพย์ฉบัง ๑๖ และ อินทวิเชียรฉันท์ ๑๑
(แปลได้ตรงความหมายเป๊ะ
แต่ภาษาไทยเพราะจับใจ)

มงคล ๓๘: บันได ๕ ขั้นอัปเวลชีวิต

พระพุทธรองค์ไม่ได้เรียงมั่วๆ!
แต่เรียงจาก
สิ่งที่ทำได้ง่าย (พื้นฐาน) ไปสู่
สิ่งที่ทำได้ยากสุด (การหลุดพ้น)



[Lv. 1 Foundation]

เริ่มต้นที่คนรอบข้าง

๑. ไม่คบคนพาล
(อเสวนา จ พาลานํ)

- เพราะคนเลวจะพาเราไปทำผิด



๓. บุษาบุคคลที่ควรบูชา
(ปุชา จ ปุชนียานํ)

- เคารพและเอาเป็นแบบอย่าง



๒. คบบัณฑิต (ปณฺฑิตานญฺจ เสวนา)
- เพราะคนดีจะพาเราไปสู่ความสำเร็จ

[Lv. 2 Self-Build]

เตรียมตัวให้พร้อม

จัดระบบชีวิตตัวเองให้ดีก่อนไปดูคนอื่น!



1 อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี (ปฏิรูปเทศบาล) - เหมาะและควรจะสุขีณ อดีตะมาดล



2 ทำบุญ/เตรียมตัวให้พร้อมแต่ต้น (ปุพฺเพ จ กตปุญฺญตา) - และกำหนดสุวาทิจะประกอบมณฺฑลการ

3 มีศิลปวิทยา (ชำนาญในวิชาชีพ) และ มีระเบียบวินัย (วินโย จ สุลิกฺขิตฺโต) - นรเรียนและเชี่ยวชาญฤติแห่งประชาชน

[Lv. 3 Family & Work]

ความรับผิดชอบต่อโลก



ดูแลคนรอบกายให้ดี:

บำรุงบิดามารดา (มาตาปิตุอุปกุฐานัน)
และสงเคราะห์บุตร-ภรรยา



งานต้องไม่คั่งค้าง:

ทำหน้าที่ให้สมบูรณ์ ไม่ปล่อยให้ยืดยื้อ
(อนากุลา จ กมฺมุนตา)

[Lv. 4 Morality]

จิตใจที่แข็งแกร่ง

ละเว้นจากบาป
(อารตี วิรตี ปาปา)

งดเว้นของมีนเมา
(มชชปานา จ สณฺญโม)
ป้องกันความประมาท

เกราะป้องกันจิตใจ
จากความตกต่ำ!

มีความกตัญญู
(กตญฺญตา)
และ
มีความอดทน
(ขนฺตี)

[Lv. 5 Ultimate Goal]

บอสใหญ่สุด = นิพพาน

เมื่อจิตหลุดพ้นจากกิเลสโดยสิ้นเชิง

๑. ทำนิพพานให้แจ้ง
(นิพพานสัจฉิกิริยา จ)

๓. จิตไม่เศร้าโศก
ปราศจากธุลี

๒. จิตไม่หวั่นไหว
ต่อโลกธรรม
(ผุฏฐุสส โลกธมเมหิ
จิตต์ ยสส น กมฺปติ)

๔. จิตเกษม
(ปลอดภัยจากกิเลสทั้งปวง)

Literary Charm #1: ท่อนฮุคสุดปัง!

เอตมุงฺคลมุตฺตมํ
(เอตัมมังฺคลมุตฺตมมัง)



ข้อนี้แหละมงคล อติเรกอุดมดี



รัชกาลที่ ๖ ทรงแปลและวางประโยคนี้นี้ไว้ท้ายทุกบท (เหมือนท่อนฮุคของเพลง)

ช่วยย้ำเตือนความจำให้คนอ่านว่า นี่แหละคือสุดยอดมงคล! ทำให้ท่องจำง่ายและติดหู

Literary Charm #2: คำง่าย แต่ความหมายลึกซึ้ง

พระองค์ทรงเลือกใช้คำสั้นๆ ที่คนไทยคุ้นเคย แต่อ่านแล้วเข้าใจทันที

หนึ่งคือ บู คบพาล
เพราะจะพาประพฤติผิด
หนึ่งคบบกะบัณฑิต
เพราะจะพาประสพผล

แปลเป็นภาษาเรา

- แค่มั้คบคนเลว
ชีวิตก็มั้พัง!
- คบบคนเก่ง คนดี
ชีวิตก็เจริญก้าวหน้า!

Vocab Map: ถอดรหัสคำศัพท์น่ารู้ (Cheat Sheet)



พาล
= คนชั่ว /
คนโกง



อเสวนา
จ
พาลาน์



บัณฑิต
= ผู้ทรงความรู้
/ คนดี



อเสวนา
= ไม่คบหา
สมาคม



ทศพล
= พระนามหนึ่งของ
พระพุทธเจ้า
(ผู้มีกำลัง ๑๐ ประการ)



สาวัตถี
= ชื่อเมืองที่
พระพุทธเจ้า
ประทับ

Core Insight: แก่นแท้ของมงคลสูตร



“ไม่มีผู้ใดหรือสิ่งใด
จะยังสิริมงคลให้แก่เราได้
นอกจากตัวเราเอง”

ความเจริญสูงสุดของมนุษย์ ไม่ได้มาจากการอ่อนวอนสิ่งศักดิ์สิทธิ์ หรือรอคอยโชคชะตา
แต่มาจาก การลงมือปฏิบัติด้วยตัวเอง อย่างมีสติและปัญญา!

สรุปจบในหน้าเดียว! (เซฟไว้อ่านก่อนสอบ)

ที่มา

ผู้แต่ง: ร.๖ (พ.ศ.๒๕๖๖)
แปลจากบาลีเป็นไทย
ใช้ กาพย์ฉบบัง ๑๖ &
อินทรวชิรฉันท์ ๑๑

มงคล สูตร

หัวใจสำคัญ

มงคล = เหตุแห่งความเจริญ
(ไม่ใช่ของขลัง)
มี ๓๘ ประการ
ท่องจำ: ขอนี้แหละมงคล
อติเรกอุดมดี

การจัดลำดับ

เรียงจากง่าย
(การคบคน)
→ ไปสู่ยากสุด
(นิพพาน/จิตเกษม)

ขอให้ทุกคน
โชคดีในการ
สอบนะ!